

- ยาโอเซตามิเวียร์ (Oseltamivir)
- ยาซานามิเวียร์ (Zanamivir)

ยาทั้ง 2 ชนิดนี้จะถูกใช้เพื่อลดความรุนแรงของอาการ ป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น และเพิ่มโอกาสในการรอดชีวิต โดยยาเหล่านี้จะมีประสิทธิภาพในการรักษาสูงหากผู้ป่วยได้รับยาภายใน 48 ชั่วโมงหลังจากอาการเริ่มแสดง แต่ในกรณีของไข้หวัดนก ยังไม่มีการยืนยันแน่ชัดว่าจะเป็นเช่นเดียวกันหรือไม่ ดังนั้นควรได้รับการรักษาโดยเร็วที่สุด แม้จะเลยจาก 48 ชั่วโมงแรก หลังแสดงอาการก็ตาม

ภาวะแทรกซ้อนของไข้หวัดนก

โรคไข้หวัดนกสามารถก่อให้เกิดภาวะแทรกซ้อนได้หลายอย่าง โดยอาการแทรกซ้อนที่มักพบในผู้ป่วยไข้หวัดนก ได้แก่ หายใจถี่และสั้น ปวดท้อง ภาวะช็อก (ความดันโลหิตลดต่ำลงมาก) ไม่รู้ตัว อากาจรชัก

นอกจากนี้ยังอาจพบอาการแทรกซ้อนที่รุนแรงที่อาจเป็นอันตรายถึงแก่ชีวิตได้ ดังนี้

- โรคปอดบวม (Pneumonia)
- โรคปอดแฟบ หรือมีลมรั่วออกจากปอด (Collapsed Lung, Pneumothorax)
- ระบบทางเดินหายใจล้มเหลว (Respiratory Failure)
- ไตล้มเหลว (Kidney Dysfunction)
- ระบบการทำงานของหัวใจผิดปกติ
- การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ล้มเหลว

- เสียชีวิต

วิธีป้องกันไข้หวัดนก

1. บริโภคอาหารที่ปรุงสุกด้วยความร้อน 70 องศาขึ้นไป ไม่ว่าจะเป็นเนื้อ หรือไข่ เพื่อให้ความร้อนได้ทำลายเชื้อเหล่านั้น
2. พยายามรักษาร่างกายให้แข็งแรงอยู่เสมอ เพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต้านต่อโรค
3. หมั่นล้างมือเป็นประจำเพื่อฆ่าเชื้อโรค และสามารถป้องกันการติดเชื้อไข้หวัดนกได้
4. ผู้ที่มีไข้สูง และมีประวัติสัมผัสสัตว์ปีกที่ป่วยหรือตาย ให้รีบไปพบแพทย์ทันที
5. หากต้องสัมผัสผู้ป่วยที่ติดเชื้อต้องสวมเสื้อคลุมและถุงมือ และควรอยู่ห่างจากผู้ป่วยไม่น้อยกว่า 3 ฟุต เพราะโดยปกติเชื้อไข้หวัดสามารถติดต่อทางเสมหะ การจาม หรือไอได้
6. ติดตามรับฟังข่าวการแพร่ระบาดของไข้หวัดนก จากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงสาธารณสุขอย่างใกล้ชิด และหลีกเลี่ยงการเดินทางเข้าไปในพื้นที่นั้น
7. ช่วยกันเฝ้าระวังการระบาดของไข้หวัดนกในสัตว์ปีกที่เลี้ยงอยู่ตามบ้าน
8. ดูแลเด็ก ๆ ไม่ให้ไปสัมผัสสัตว์ป่วย หรือบริเวณที่อาจปนเปื้อนเชื้อ
9. หากพบสัตว์ปีกตายผิดปกติ ให้แจ้งเจ้าหน้าที่สิ่งแวดล้อมของสำนักงานเขตทุกเขต หากเป็นในต่างจังหวัดให้แจ้งเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์อำเภอและปศุสัตว์จังหวัด เทศบาล หรือ อบต.
10. ไม่ควรสัมผัสสัตว์ป่วยหรือตายด้วยมือเปล่า ควรสวมถุงมือ หรือถุงพลาสติกหนา ๆ แทน

คู่มือประชาชน

เรื่อง

ไข้หวัดนก

จัดทำโดย

องค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย

สำนักปลัด งานสาธารณสุข

โครงการรณรงค์ควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ

ไข้หวัดนก

ไข้หวัดนก (Bird Flu, Avian Flu) เป็นโรคติดเชื้อไวรัสไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์เอที่เกิดขึ้นในสัตว์ปีก เชื้อไวรัสไข้หวัดนกส่วนใหญ่ไม่สามารถแพร่เชื้อสู่คนได้ เว้นแต่เชื้อไวรัสไข้หวัดนก 2 สายพันธุ์ที่เคยพบการแพร่เชื้อจากสัตว์สู่คนจนทำให้เกิดการระบาดได้แก่

1. สายพันธุ์ H5N1 พบการระบาดในประเทศไทยครั้งแรกปี พ.ศ. 2547 และมีการระบาดในประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งประเทศจีนและฮ่องกง

2. สายพันธุ์ H7N9 พบการระบาดในประเทศจีน ปี พ.ศ. 2556 แต่ไม่พบการระบาดในประเทศไทย

นอกจากนี้ยังมีไข้หวัดนกสายพันธุ์อื่น ๆ ได้แก่ H7N7, H9N2, H6N1, H10N8 และ H5N6 ที่พบว่าสามารถระบาดสู่คนได้ แต่ก็เกิดขึ้นได้น้อย และก็มีน้อยที่เป็นสาเหตุของอาการป่วยที่รุนแรง

ทั้งนี้ไข้หวัดนกสามารถพบได้ในช่วงเดือนธันวาคม-มีนาคม เนื่องจากเป็นช่วงอพยพหนีหนาวของสัตว์ปีกจากโลกซีกเหนือ สถิติล่าสุดจากองค์การอนามัยโลกพบว่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 จนถึงวันที่ 25 พฤศจิกายน 2559 ทั่วโลกมีผู้ติดเชื้อทั้งหมด 856 คน และมีผู้เสียชีวิต 452 คน ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ที่ต้องสัมผัสกับซากสัตว์ปีก หรือเป็นคนทำงานกับสัตว์ปีก

อาการของไข้หวัดนก

ไข้หวัดนกเป็นโรคติดเชื้อไวรัสที่มีระยะเวลาในการฟักตัวของเชื้อก่อนแสดงอาการอยู่ที่ประมาณ 3-5 วัน ทั้งนี้หากเป็นเชื้อไวรัสสายพันธุ์ H5N1 อาจใช้เวลาฟักตัวได้ถึง 17 วัน ในขณะที่สายพันธุ์ H7N9 จะใช้เวลา 1-10 วัน แต่โดยปกติแล้วจะอยู่ที่ประมาณ

5 วัน โดยในช่วงที่เชื้อฟักตัวจะยังไม่มีอาการใด ๆ แต่หากเข้าสู่ระยะแสดงอาการแล้ว อาการทั่วไปที่พบได้คือ

- มีไข้สูง
- ปวดกล้ามเนื้อ
- ปวดศีรษะ
- มีปัญหาเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ เช่น ไอ หรือมีน้ำมูกไหล

ผู้ป่วยบางรายอาจมีอาการเริ่มแรกอื่น ๆ เช่น ท้องเสีย อาเจียน ปวดท้อง เจ็บหน้าอก มีเลือดออกตามไรฟัน มีเลือดกำเดาไหล หรือมีอาการเยื่อตาอักเสบ ซึ่งเป็นอาการที่เกิดขึ้นอย่างเฉียบพลัน นอกจากนี้มีผู้ป่วยจำนวนมากที่อยู่ในช่วงต้น ๆ จะพบอาการที่เกี่ยวข้องกับทางเดินหายใจส่วนล่าง อย่างเช่น หายใจลำบาก เสียงแหบแห้ง และมีเสียงครืดคราดเวลาที่หายใจ มีเสมหะ บางรายอาจมีเลือดปนออกมาในเสมหะด้วย

สาเหตุของไข้หวัดนก

ไข้หวัดนกเป็นโรคที่มีสาเหตุมาจากสัตว์ปีก ไม่ว่าจะเป็นคน ไก่ เป็ด ไก่วง หรือห่าน ทั้งที่เกิดตามธรรมชาติหรือถูกเลี้ยงในโรงเรือน โดยการติดเชื้อในสัตว์ปีกที่เลี้ยงในระบบปศุสัตว์ อาจเกิดขึ้นในขณะการขนส่ง หรือตามสถานที่ที่มีการขายสัตว์ปีก ซึ่งสัตว์ปีกที่ติดเชื้ออาจไม่มีการแสดงอาการใด ๆ และดูเหมือนเป็นสัตว์ปีกที่มีสุขภาพที่ดี แต่แต่สัตว์เหล่านี้ก็ยังสามารถแพร่เชื้อให้กับมนุษย์ได้ผ่านการสัมผัสทั้งนี้ โรคไข้หวัดนกสามารถเกิดกับคนได้ทุกเพศทุกวัย เชื้อไวรัสจะส่งผ่านอุจจาระและสารคัดหลั่งของสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ หากผู้ป่วยสัมผัสกับอุจจาระหรือสารคัดหลั่งที่มีเชื้อ หรือหายใจเอาเชื้อเข้าร่างกาย ก็จะทำให้เกิดการติดเชื้อได้ ทว่าเชื้อไวรัสไข้หวัดนกส่วนใหญ่แล้วจะติดจากสัตว์สู่คน แต่ก็มีกรณีน้อย

มากที่จะติดเชื้อจากคนสู่คน เนื่องจากการติดเชื้อจากคนสู่คน จะต้องมีารสัมผัสที่ใกล้ชิดมาก ๆ จึงจะสามารถติดต่อกันได้ ทั้งนี้ปัจจัยเสี่ยงที่จะทำให้ติดเชื้อไข้หวัดนก ได้แก่

- การสัมผัสกับสัตว์ปีกที่ติดเชื้อ
- การสัมผัสกับสารคัดหลั่งหรืออุจจาระของสัตว์ปีกโดยตรง
- อยู่ในพื้นที่ที่มีการระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนก
- อยู่ในสถานที่ขายสัตว์ปีก ไข่ หรือซากสัตว์ปีกที่มีการรักษาอนามัยที่ไม่ดีพอ

นอกจากนี้การรับประทานสัตว์ปีก หรือไข่ของสัตว์ปีกโดยไม่ผ่านการปรุงสุก ก็ทำให้เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนกได้ โดยเนื้อสัตว์ปีกที่ปลอดภัยคือเนื้อสัตว์ที่ปรุงสุกด้วยความร้อน 74 องศาเซลเซียสขึ้นไป ส่วนไข่ของสัตว์ปีก เช่น ไข่ไก่ หรือไข่เป็ด ควรปรุงจนกว่าไข่ขาวและไข่แดงจะสุก

การรักษาไข้หวัดนก

ไข้หวัดนก สามารถรักษาให้หายได้ หากได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที โดยเมื่อแพทย์วินิจฉัยได้อย่างแน่ชัดแล้วว่าผู้ป่วยติดเชื้อไวรัสไข้หวัดนก แพทย์จะให้ผู้ป่วยรักษาตัวที่โรงพยาบาล โดยแยกผู้ป่วยออกจากผู้ป่วยคนอื่น ๆ และต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด เนื่องจากอาการของไข้หวัดนกค่อนข้างรุนแรง อีกทั้งยังเสี่ยงต่อการเกิดภาวะแทรกซ้อน ทั้งนี้ในช่วงรักษาตัว แพทย์จะแนะนำให้พักผ่อนมาก ๆ ดื่มน้ำมาก ๆ และรับประทานยาพาราเซตามอล (Paracetamol) เพื่อลดอาการไข้และอาการปวด ควบคู่ไปกับการรักษาด้วยยาต้านเชื้อไวรัส ยาที่แพทย์มักใช้ในการรักษาโรคไข้หวัดนก ได้แก่

